

СИСТЕМА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ КРАЇН СХІДНОЇ ЄВРОПИ У ПЕРШІ РОКИ ПІД ЧАС ЧЛЕНСТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Мельник А. Ф.

*аспірант кафедри публічного управління та землеустрою
Класичного приватного університету
м. Запоріжжя, Україна*

Процес інтеграції країн Східної Європи до Європейського Союзу став важливим етапом у їхньому політичному та економічному розвитку. Польща, Угорщина, Чехія, Словаччина, а також Балтійські країни, такі як Литва, Латвія та Естонія, пройшли через тривалий процес реформ для відповідності критеріям членства в ЄС. Основними мотивами вступу були політична стабільність, економічний розвиток та зміцнення демократичних інститутів.

Після набуття членства у ЄС країни Східної Європи зіткнулися з необхідністю масштабного реформування своїх систем публічного управління. Основні напрями реформ включали децентралізацію влади, підвищення прозорості та ефективності управління, а також забезпечення підзвітності державних органів. Важливим викликом стала імплементація *acquis communautaire* (сукупність актів законодавства, політичних документів та практики їх застосування, що у кожний даний момент існують у Європейському Союзі), що вимагало значних змін у законодавстві та адміністративних процедурах.

Одним із ключових аспектів реформ було створення нових інституцій та модернізація існуючих для відповідності європейським стандартам. Це включало зміцнення незалежних регуляторних органів, покращення їхньої ефективності та впровадження електронного урядування. Наприклад, в Естонії була створена одна з найефективніших систем електронного урядування у світі, що дозволило знизити рівень бюрократії та підвищити доступність державних послуг для громадян.

Важливим елементом підтримки реформ стали структурні та інвестиційні фонди ЄС. Ці фонди сприяли фінансуванню інфраструктурних проєктів, розвитку людських ресурсів та регіональному розвитку. Наприклад, Польща активно використовувала кошти ЄС для модернізації транспортної інфраструктури та розвитку сільських територій. Однак ефективне використання цих коштів стало викликом для

багатьох країн, що вимагало покращення фінансового менеджменту та прозорості.

Впровадження антикорупційних заходів стало важливою складовою реформ. Країни Східної Європи активно працювали над підвищенням прозорості державного управління, використовуючи європейські стандарти. Наприклад, у Румунії були створені спеціалізовані антикорупційні органи, що займалися розслідуванням корупційних злочинів серед високопосадовців. Результати цих зусиль були змішаними, проте помітно покращили загальний рівень довіри до державних інституцій.

Роль громадянського суспільства у процесі реформ була надзвичайно важливою. Громадські організації та медіа активно долучались до моніторингу діяльності державних органів, сприяючи підвищенню підзвітності. Наприклад, в Угорщині громадські організації відігравали важливу роль у контролі за витратами державних коштів та боротьбі з корупцією. Механізми залучення громадськості до прийняття рішень стали важливим елементом демократичного розвитку.

Регіональне співробітництво між країнами Східної Європи сприяло обміну найкращими практиками та спільній реалізації проєктів. Наприклад, країни Вишеградської групи (Польща, Чехія, Словаччина та Угорщина) активно співпрацювали у сферах економічного розвитку, безпеки та енергетики. Цей обмін досвідом допоміг зміцнити публічне управління та підвищити ефективність реалізації реформ.

Перші роки після набуття членства у ЄС стали для країн Східної Європи важливим періодом адаптації та реформ. Хоча були виклики та труднощі, більшість країн змогли здійснити значні позитивні зміни у своїй системі публічного управління. Перспективи подальшого розвитку залежать від спроможності країн продовжувати впроваджувати реформи, підтримуючи високі стандарти управління та демократичного розвитку. Інтеграція до ЄС принесла країнам Східної Європи не лише економічні вигоди, але й сприяла зміцненню демократичних інститутів та підвищенню рівня життя громадян.

Література:

1. European Commission. (2004). Enlargement of the European Union. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/publication/factsheet_en.pdf
2. Verheijen, T. (2007). Public administration in post-communist states. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0020852307075684>
3. Mungiu-Pippidi, A. (2015). The Quest for Good Governance: How Societies Develop Control of Corruption. Cambridge University Press.
4. World Bank. (2008). Governance Matters: The World Bank's Experience in Governance Reforms. <https://documents.worldbank.org/en/>

publication/documents-reports/documentdetail/392891468141271256/
governance-matters-the-world-banks-experience-in-governance-reforms

5. Transparency International. (2020). Corruption Perceptions Index 2020. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/nzl>

6. OECD. (2015). Public Governance Reviews: Estonia and Finland. <https://www.oecd.org/publications/public-governance-reviews-estonia-and-finland-9789264228302-en.htm>

7. Галина Жаровська (2022, 7 жовтня) «Acquis communautaire»: європейська правнича термінологія. <https://law.chnu.edu.ua/acquis-communautaire-yevropeiska-pravnycha-terminolohiia/>